

Denumiri. Înfățișări. Bântuirea Zmeului. Leacuri

Zmeul, Zmăul, Zburătorul, Țal-mai-Rău, numit și Ceasul cel Rău este un spirit răufăcător care, având înfățișarea de balaur într-aripat, cea de șarpe, „așa ca crocodilul” sau cea de pară sau sul de foc, scoboară noaptea în casele oamenilor pe coșuri și chinuie nevestele însărcinate sau neînsărcinate, cum și pe fetele mari, pricinuindu-le, prin neodihnă și frământare, nenumărate vânătări pe corp, cum și o mare oboseală.

Prin Banat, despre Țal-mai-Rău se crede că ziua stă ascuns în butoarea de nuc, ori de alun, nefiindu-i iertat de la Dumnezeu de a vedea lumina soarelui Din acele butori zmeul iese întramurg și zboară în lume după rele. El are solzi rotunzi, ca cei de pește, albi, cari nu ard în foc.

Prin unele părți din jud. Brăila, dacă nu cumva se face o confuzie cu balaurul, se zice că zmeul „care zboară pe sus, se face din șarpele care înghite piatra scumpă ce-o fac mai mulți șerpi la un loc”. Prin zând aripi, poate zbura. El se vede noaptea mergând în smânceli ca șarpele, are fața aprinsă ca fierul înroșit în foc, întunecându-se spre coadă, tot mai mult. Ochii îi sunt negri.

Mai pretutindeni însă se crede că zburătorul se face din dragostea cu piedeci dintre doi, un flăcău și o fată, dintr-un bărbat și o nevestă. Este uneori chiar fata care nu se poate altfel apropia de ibovnicul ei, sau însuși bărbatul care nu se poate altfel alătura de draga lui.

Întâlnirea cu zmeul, - uneori se întrupează din visul celui ce pătimizește de focul dragostei, - se petrece ca orișice întâlnire, curată sau necurată: zmeul intră pe fereastră sau se lasă pe coș și apucând pe cel ce doarme îl pișcă, îl mușcă, îl sărută și-l chinuie.

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ
*Independența
prin Cultură*

Cel ce doarme îl vede aieva și a doua zi, când îl dor spatele și pieptul, și de care durere se tămăduiește ungându-se cu untură de porc tăiat la Ignat, prin urmare, și-l poate aduce aminte.

„Femeia care este cuprinsă de această ființă rea simte pe tot corpul ei o mare greutate, mușcăături, ciupeli și gâdilituri, și din cauza aceasta, apoi, dacă se află în stare binecuvântată naște copilul mort.”

Din poezia lui Ion Heliade Rădulescu, ce cuprinde toate aceste credințe, intitulată Sburătorul, reproducem aceste versuri:

*Vezi, mamă, ce mă doare! și pieptul mi se bate,
Mulțimi de vinețele pe sân mi se ivesc,
Un foc s-aprinde-n mine, răcori mă iau la spate,
Îmi ard buzele, mamă, obrajii-mi se pălesc ...
Ia pune mâna, mamă, pe frunte ... Ce sudoare!
Obrajii unul arde și altul mi-a răcit!
Un nod, colea m-apucă, ici coasta rău mă doare,
În trup o piroteală, de tot m-a stăpânit ...*

Prin unele locuri se spune și se arată și casa unde Zmeul, sub chipul unei limbi de foc, scoboară noaptea în casa femeilor și fetelor, intrând pe ușă, dacă o află deschisă, sau pe fereste, și în casă, prefăcându-se în om, se anină de femeie, și apoi, după păcătuire, tot cu înfațișarea de pară pier.

La acestea, D. Cantemir scrie, cu multă ironie:

„[Despre Zburător, moldovenii] zic și cred că ar fi o nălucă de om tânăr și frumos, și se apropie noaptea de fecioare, mai vârtos de neveste tinere, și toată noaptea face cu dânsule lucru necuviincios, și nu se poate vedea de către cei ce-l pândesc. Iară noi am auzit că oarecarii bărbați mai cu inimă au prins Zburători de aceștia, și aflându-i cu trup, ca și alte făpturi, i-au pedepsit, precum li s-au căzut!”

Prin jud. R. Vâlcea, chinuirea femeilor de către Zburători se numește bântuire. Tot prin aceste părți,

despre Zmei se crede că „sunt foarte grași. Se povestește că mai demult niște oameni au simțit că Zmeul se aciolează într-un ciulpan (ciolpan), copac bătrân care s-a uscat și stă încă în picioare în mijlocul livezilor, străjuindu-le cu măreția lui. S-au dus, l-au găzuit , și când a venit Zmeul în scorbură i-au dat foc ciulpanului, și până să prindă de veste și să zboare Zmeul a și fost cuprins de bâlbătăi. Din scorbură se ruga la ei să vină să-l scape, dar ei n-au răspuns nimic, căci știau că-i pocește”.

Această credință o aflăm și prin alte părți. Dându-i-se foc, în copac, din Zmeu curge o untură care, dacă s-ar da cailor, i-ar face iuți ca Zmeii.

Boala dobândită de la Zburător se numește și lipitură. Ea se vindecă descântând marțea și vinerea, punând nouă feluri de buruieni într-un vas cu apă neînceptă:

„Avrămeasă,”

„Cristineasă,”

„Leuștean”

„Și odolean, Mătrăgună,”

„Sânge de nouă frați, Și Zburătorul”

„Cum se răspândesc răspântiile;”

„Așa să se răspândească Și lipitura”

„Și Zburătorul,”

„Iarba ciută”

„Și Mama-Pădurii! Cum se sparge târgul”

„(Cum se sparge oborul), Așa să se spargă faptul Și lipitura”

„Cum se răspândesc răspântiile,”

„Așa să se răspândească vrăjile”

„Și lipitura”

„Și Zburătorul!”

După ce fierbe pe foc căldarea cu cele nouă feluri de plante, pe vremea când se sparge târgul (oborul), bolnava se scaldă în acea scaldătoare, care apoi se aruncă cu o oală nouă, rostindu-se în trei zile descântecul de mai sus.

Ca să nu mai fie cineva supărat de Zburător, să nu spună a doua zi visul ce l-a visat, sau mai greu, când îl vede că se scoboară pe coș, să înfigă un cuțit în pământ.

Pentru lipitură mai sunt și alte leacuri. Zburătorul îl au și alte popoare.

Germanii îl numesc Feuriger Drache. Francezii cred despre el ca și la noi. Bulgarii îi numesc de asemeni Zmei.

TUDOR PAMFILE (1883-1921)

„Mitologie românească”